

BİLGİ ÇOÇA olarak çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin bir arada olduğu (çocukların konuşmacı, planlayıcı ya da katılımcı olduğu) etkinlikler organize ediyoruz. Hem çocuklar hem de yetişkinler için, etkinliklerin öncesinde kendilerine iletteceğimiz bir yönerge hazırladık.

YETİŞKİNLER İÇİN

Çocukların katılımını anlamlı kılmak amacıyla yetişkinlere bazı hatırlatmalarımız var. Aşağıdaki notları etkinlikten önce okumanızı rica ederiz.

Yetişkinler olarak (organizasyon yürütücüsü/konuşmacı/dinleyici/moderatör vb.) kendimize notlarımızı şu şekilde derledik:

- Öncelikle çocuklar için, görüşlerini rahat ve özgür biçimde ifade edebilecekleri güvenli alanları sağlama sorumluluğumuz olduğunu unutmayalım.
- Yetişkinler olarak çocuk haklarını korumaktan sorumluyuz. Çocukların zarar görebileceği, onları tehlikeye atabilecek her durumun önlenmesi bizim sorumluluğumuz. Bu sorumluluğumuzun -etkinlik öncesi, sırası ve sonrası dahil olmak üzere- her zaman farkında olalım.
- Çocukların gönüllü katılımı esastır. Çocukların her soruya cevap vermekle veya yorum yapmakla yükümlü olmadıklarını hatırlayalım.
- Yetişkin bir konuşmacıya/dinleyiciye hitap ederken kullandığımız ses tonunun ve dilin benzerini çocuk konuşmacılar/dinleyiciler için de kullanalım. Etkinlikteki yetişkin konuşmacılarla konuşurken kullanmadığımız “canım”, “tatlım” gibi sözcükleri, çocuklarla konuşurken de kullanmayalım.
- Soru sorarken, yorum yaparken kullandığımız dilin herkes için anlaşılır ve sade olmasına dikkat edelim.

- Geniş bir izleyici kitlesi önünde çevrimiçi ya da yüz yüze ortamda konuşma yaparken göz teması kurma ihtimali azalacağı için bazı zorluklar yaşanabilir. Yorum yaparken ve/veya soru sorarken destekleyici ve güçlendirici bir dil kullanmaya özen gösterelim. Her türlü ayrımcı ifadeden ve söylemden uzak duralım.
- Çocuklar, içinde yer aldıkları gruplar, kurumlar, okullar, ülkelerindeki başka çocuklar vb. adına konuşmayacak. Dolayısıyla her çocuğun kendi deneyimini aktardığını unutmamalıyım.
- Çocuklarla özel olarak iletişim kurmamalıyım. Özellikle çevrimiçi etkinliğe katılan bir çocukla yapılan her türlü özel görüşmenin, özel sohbetin, özel mesajlaşmanın veya video görüşmesinin yasak olduğunu; çocuklarla yalnızca güvendiği yetişkinlerin veya etkinliği organize eden kişilerin aracılığıyla ve ihtiyaç duyulursa iletişim kurulabileceğini lütfen unutmamalıyım.
- Çevrimiçi etkinliklerde; bir çocuk konuşmacı tarafından yapılan sunum hakkında yorum yapmak veya ona bir soru sormak istediğimizde, lütfen sohbet kısmındaki "herkese" seçeneğini kullanarak mesaj atalım. Lütfen hiçbir şekilde çocuklarla doğrudan iletişim kurmaya çalışmamalıyım.
- Eğer ihtiyaç varsa etkinlik sırasında ancak haber verilerek fotoğraf ve video çekimi yapılacağına dair onamlar hem çocukların kendisinden hem de bakım verenlerinden etkinliğin öncesinde alınmıştır. Onam alınmış olsa dahi önceden izin almadan/haber vermeden çocukların görüntülerini çekmekten, kaydetmekten ve sosyal medya iletilerimizde/diğer belgelerimizde buldukları yeri, ad-soyadını veya onların tanınmasını sağlayacak diğer verileri belirtmekten uzak duralım.
- Çocukların çevrimiçi etkinliklerde mikrofonlarını ve kameralarını ne zaman açacaklarına dair karar verme haklarına saygı gösterelim. Bu konuda asla ısrar etmeyelim.

ÇOCUKLAR İÇİN

Sizlerin katılım hakkınızın güvenli bir biçimde hayata geçebilmesi için etkinlik öncesinde ve sırasında dikkat edilmesi gerekenleri aşağıda bulabilirsiniz. Etkinlik sonrasında bu maddelerin dikkate alınmadığını düşünüyorsanız ya da bu maddelere ekleme önerileriniz olursa bizlerle (etkinlik sorumluları) iletişime geçebilir, cocukcalismalari@bilgi.edu.tr adresine e-posta iletebilirsiniz.

- Etkinliğe katılmadan önce tüm çocuklar etkinlik hakkında yeterince bilgilendirilir.
- Etkinliğe katılım konusunda hiçbir çocuğa herhangi bir baskı yapılamaz. Gönüllü katılım esastır.
- Etkinlikte ancak ihtiyaç duyulursa ve etkinlik öncesinde gerekli onaylar (hem çocuklardan hem çocuğun bakımından sorumlu kişilerden) alınmışsa fotoğraf ve video çekimi yapılabilir. Onaylar alınmış olsa da etkinlikte fotoğraf ve video çekimine dair bilgilendirme katılımcılara sözel olarak da iletilir.
- Etkinlikte çocukların görüşlerini rahatça ve özgürce ifade edeceği ve kendilerini güvende hissedebilecekleri bir alan sağlanmaya çalışılır.
- Etkinlikte çocukların aşağıdaki gibi durumlarla karşılaşmaması için önlemler alınır, karşılaştığı durumlarda gerekli müdahaleler yapılır:
 - Aşırı ısrar ve baskı altında olma
 - Rahatsız edici temas, dokunma, sarılma, hitap, mesaj
 - Yetersiz, eksik hissettirme - küçümseme
 - Aşağılanma, etiketlenme, ayrımcılık
 - Şiddet
- Yukarıdaki durumlar ve bunlar dışındaki durumlarda çocuklar herhangi bir sorunla veya kötü muamele ile karşılaşarlarsa kime ulaşabilecekleri, kimden destek isteyecekleri bilgisi çocuklarla paylaşılır.

- Etkinlikte farklı yaştaki ve özelliklerdeki çocuklar için anlaşılır ve sade bir dil kullanmaya özen gösterilir.
- Yetişkinlerin çocukların gelişimlerini destekleyen ve güçlendiren bir dil ve yaklaşıma sahip olması için hatırlatmalar yapılır.
- Katılımcılar arasındaki çocukların da kendi aralarında birbirlerini destekleyen ve güçlendiren bir dil ve yaklaşıma sahip olacakları bir ortam için çaba harcanır.
- Etkinliğin süresi, etkinliğin yapılacağı mekan planlanırken çocukların gelişimsel ihtiyaçlarına uygun olmasına dikkat edilir.
- Etkinlik sırasında da çocukların gönüllü katılımına önem verilir. Çocukların daha önce evet dediği bir şeye dair kararlarını değiştirme, hayır deme hakkına saygı gösterilir.
- Çocukların etkinlikte görüşlerini özgürce ifade etmesi konusunda sıkıntı yaşamamaları için etkinlik içeriği, ortamı ve düzeni gözden geçirilir.
- Etkinlikte çocukların görüşlerine ve varlığına saygı duyulur, çocuklar dikkatlice dinlenir.
- Etkinlikte çocukların görüşlerine değer verilir, görüşler dikkat alınır.
- Etkinlikte ve sonrasında çocukların önerilerini, yorumlarını ve sorularını rahatlıkla ve farklı yöntemlerle iletebilmesi için gerekli hatırlatmalar yapılır.
- Çocuklarla çalışacak kişilerin çocuklarla çalışma konusunda yeterli beceri ve deneyime sahip olmasına dikkat edilir. Bu kişiler, çocuklarla çalışırken dikkat etmeleri gereken davranış kurallarını ve sorumluluklarını bilirler.

Kaynak: 13. Avrupa Çocuk Hakları Forumu organizasyon ekibi tarafından hazırlanan çocuk katılımı yönergesinden yararlanılmıştır.